

Waëra | Joodse identiteit is een vonkje dat nooit dooft

03/01/2018

Zelfs al probeer je jouw Joodse identiteit te negeren, dit vonkje zal nooit doven. Jodendom is namelijk niet iets wat we doen of waar we in geloven; het is iets wat wij zijn. De meest hardnekkige ongelovigen in Egypte ontdekten het ook: de Joodse identiteit is niet te doven. Plaag na plaag liet G'd zien dat Hij de baas is.

Het is Shabbat ochtend.

Rav Adin Steinsaltz loopt in de oude stad van Yerushalayim naar sjoel en ontmoet een Israelische seculiere professor, die nogal de pest heeft aan het Jodendom. Nadat ze elkaar gegroet hebben, gaat het gesprek ongeveer zo:

De Professor: 'Ik heb echt medelijden met je!'

De Rav: 'Hoezo?'

De Professor: 'Nou, ik ga ter ere van Shabbat eieren met spek eten! Trouwens, weet je dat het best moeilijk is om een plekje in Yerushalayim te vinden waar je dat kunt eten? Maar ik weet precies waar het wel kan!'

De Rav: 'Interessant ontbijt! En hoe zit het met de lunch?'

De Professor: 'Oh heel simpel, voor de lunch ga ik met mijn hele gezin kreeft en garnalen eten. Daarna gaan we met z'n allen naar het strand, we nemen zoveel mogelijk spullen mee. We gaan ook nog naar de bioscoop en dan gezellig ergens wat drinken.'

De Rav: 'Ik ben jaloers.'

De Professor: 'Tuurlijk ben je jaloers; jij bent een slaaf en ik ben vrij om te doen en laten wat ik wil.'

De Rav: 'Nee mijn beste vriend. Dat is niet de reden dat ik jaloers ben. Kijk, voor mij is Shabbat gewoon een routine dag. Het is weliswaar een speciale dag, maar eerlijk gezegd toch elke week een beetje hetzelfde. Ik ga naar sjoel, daarna maak ik kidoesh, vervolgens eet ik een maaltijd, *lern* ik wat enzovoort. Maar jij, jij stopt zoveel energie in de Shabbat. Je blijft niet gewoon thuis om de krant te lezen of om je lekker te ontspannen. Nee, omdat het Shabbat is, ga jij juist allerlei dingen doen die op Shabbat verboden zijn. Je bent heel geconcentreerd bezig. De Shabbat is een dag die jou diep raakt, een dag waar jij heel consciëntieus mee omgaat. Elke actie heb jij doelbewust gekozen. Wow, daar ben ik nu jaloers op. Jij viert ook Shabbat. Jij op een negatieve manier en ik op een positieve manier.'

Tot zover het gesprek op een Shabbat ochtend in Yerushalayim.

Identiteit is blijvend

Een dergelijk fenomeen observeren wij ook bij Elisha ben Awoeja. Elisha ben Awoeja is een grote geleerde uit de eerste en tweede eeuw die na de verwoesting van de tweede tempel leefde. Awoeja werd ook wel Achér (= anders) genoemd. Hij werd zo genoemd omdat hij op een gegeven moment in zijn leven ervoor koos om anders te leven en om de joodse tradities te

laten vallen. Zo wordt er verteld hoe hij op Yom Kipoer op z'n paard ging rijden op een plek waar vroeger de heiligste plek van de tempel was.

Als het Jodendom in zijn ogen totaal waardeloos was, waarom ging hij dan op de heiligste dag van het jaar op de heiligste plek rijden? Het betekende toch allemaal niets voor hem? Waren er geen andere wandelpaden voor paarden te vinden? Als hij zo van paardrijden hield, waarom per se op Yom Kipoer en per se op de plaats van de tempel? Waarom niet een rondje in de Negev of in de Golan? En waarom niet op een gewone dinsdag of woensdag?

"Doen en laten kan veranderen, maar identiteit is blijvend."

Ook Elisha ben Awoeja was verbonden met het Jodendom. Weliswaar op zijn eigen manier, een andere - *achér* - manier, maar nog steeds sterk verbonden. Want zie U, het Jodendom is niet iets wat wij doen of waar we in geloven. Het is iets wat wij zijn, het is onze essentie en dat blijft. Er is een onderscheid tussen hetgeen iemand doet en hetgeen iemand is. Doen en laten kan veranderen, maar identiteit is blijvend.

Jouw Joodse vonkje

Vele zaken die wij in het leven hebben mogen bereiken, waar we misschien trots op zijn, geven ons steun, houvast en plezier. Echter zijn deze zaken niet van blijvende aard. Ze komen en ze gaan. Wat altijd blijft, wat niemand van je af kan nemen, is je kern, je eigen Joodse vonkje, je *neshama*, je Joodse ziel.

Dit is ook de reden dat er in de meeste synagoges een *eeuwig brandend licht* hangt. Dit lichtje staat symbool voor het feit dat het G-ddelijke licht eeuwig aanwezig is en dat het Joodse vonkje in jezelf, de diamant in je hart, dag en nacht blijft schijnen. Natuurlijk is het wenselijk om deze schat regelmatig op te poetsen en schoon te maken. Dat kan met hulp van Torah en mitswot. Maar toch, ook al is de diamant nog in de aarde, vol met stofjes en rommel, ze blijft het een waardevolle edelsteen die geduldig wacht om uitgegraven en geslepen te worden om zijn licht te doen schijnen.

"Ook al ga je er negatief mee om, je blijft ermee verbonden."

Hoe je er ook mee omgaat, met je *neshama*, je Joodse ziel, de diamant en het vonkje, je hebt er altijd mee te maken. Ook al ga je er negatief mee om, je blijft ermee verbonden. Dit is je essentie. Hier kun je niet omheen. Vroeg of laat komt je eigen ziel bij je aankloppen voor aandacht. Val dan niet in je eigen kuil. Houd jezelf voor in de maling. Treed uit je eigen illusies.

Verbeelden dat je het Jodendom kunt negeren? In in wezen ben je er, hoe dan ook, ontzettend mee bezig.

Niet te verslaan

Dit was ook de bedoeling van de plagen, waarvan er deze week zeven behandeld worden. 'Kom uit Egypte, uit Mitsrayim!'. Het woord Mitsrayim, Egypte betekent ook *begrenzungen*. Elke

plaaag was een leer moment. Een begeleiding van G-d, om zowel de Joden als de Egyptenaren te helpen uit hun begrenzungen en illusies te trekken, om hun valse denkpatronen te doorbreken.

Wie was de baas van de wereld? Was het Farao die van zichzelf zei dat hij god was en dat hij de Nijl had geschapen? Of was het de Nijl zelf, die het hele land irrigeerde? In Egypte regent het nooit en de enige aanwezige waterbron is deze rivier. Maar wie heeft de Nijl gemaakt en wie is de baas over deze rivier? Wie was bij machte om ervoor te zorgen dat deze rivier een zegen of een vloek voor het land zou zijn? Of een bron van welvaart of de oorzaak van ellende, van tsunami's en overstromingen?

De ene plaag na de andere sloeg toe. Eerst veranderde het water in bloed en vervolgens kwam er een enorme kikker uit. In de eerste twee plagen wordt 'het almachtige water' van de Nijl getroffen. De bron van de hele Egyptische economie - en tevens de afdog - wordt geraakt.

Egyptische tovenaars proberen Moshe na te doen, maar vanaf de derde plaag lukt het niet meer. De illusionisten zijn verslagen. Plaag na plaag ontdekken de meest hardnekkige ongelovigen dat G-d de baas is. Alle spelletjes zijn voorbij. Net zomin als je G-d zou kunnen weghalen, verslaan of doen verdwijnen, zo ook is het onmogelijk om dat Joodse vonkje uit te doen. Het blijft branden en het houdt je bezig. Hopelijk op een positieve manier!

Bracha Heintz

chabadutrecht.nl

Afbeelding bovenin: Nir Tamid, symbool voor G'ds aanwezigheid en zijn waken over zijn volk.

De lessen gaan weer beginnen

➔ **Zondagcursus** Hebreeuws & Jodendom, om de week, voor kinderen en volwassenen:

Zon 13/01, zon 27/01, zon 10/02 etc.

11 – 12 uur

➔ **Woensdagcursus** Hebreeuws & Jodendom, om de week, voor volwassenen:

Wo 06/02, wo 20/02, wo 06/03 etc.

19:30-21 uur